

Op 4 december jl. vond de 3^e bijeenkomst plaats van de zogenaamde Politiekring: een bijeenkomst van wetenschappers (van uiteenlopende disciplines) en de DG Politie (met vertegenwoordigers van zijn directoraat-generaal), waarin vrijelijk van gedachten wordt gewisseld over uitdagingen voor de politie. De kring staat onder voorzitterschap van Job Cohen. De bijeenkomst stond dit keer in het thema van *de relatie overheid- particulieren*. De aftrap tot de discussie werd gevormd door een paper van de hand van Marnix Eysink Smeets, (onder meer) lector Veiligheidsbeleving van Hogeschool Inholland. De tekst van dit paper staat hieronder.

De relatie tussen overheid en particulieren: een aanzet tot discussie

De eerste sessies van de Politiekring leverden vier thema's op die door de kring nader verkend zouden kunnen worden. Eén daarvan is samengevat als *“de relatie overheid – particulieren”*. Die relatie staat voor deze bijeenkomst op de rol. De uitnodiging daarvoor beschrijft deze nog iets preciezer: *als de relatie tussen overheid, bedrijfsleven, maatschappelijke instellingen en burgers op het gebied van veiligheid*. Vanuit de gedachte, ik volg nog maar even diezelfde uitnodiging, dat veiligheid steeds minder het exclusieve terrein van de overheid, laat staan van de politie is: deels vanuit de gedachte van ieders eigen verantwoordelijkheid, deels ook als reactie op de groeiende kloof tussen de behoefte aan veiligheid en de mogelijkheden van de rijksoverheid om daaraan te voldoen.

Mij is gevraagd om een inleidend paper voor de discussie. Daaraan voldoe ik bij deze graag. Geschreven vanuit de inzichten die ik opdoe in mijn onderzoeken naar de veiligheidsbeleving van de burger en naar diens behoefte aan veiligheidszorg. Rond het moment dat u deze notitie ontvangt verschijnt in het NRC overigens ook net een bijdrage van mijn collega-lector Jan Nap (Politieacademie). Geschreven vanuit een heel ander vertrekpunt, zowel waar het gaat om de aanleiding als waar het gaat om het perspectief van waaruit Nap werkt (de vraag naar goed politiewerk). Toch komen wij op goeddeels dezelfde vragen uit, beschrijven wij vergelijkbare uitdagingen. Ik wil u dan ook voorstellen zijn stuk mede als inbreng voor de discussie te nemen.

Meer veiligheid?

Voor het begin van mijn betoog ga ik even terug naar de uitnodiging. Naar de constatering dat er sprake is van een kloof. Een groeiende kloof zelfs, “tussen de behoefte aan veiligheid en de mogelijkheden van de rijksoverheid om daaraan te voldoen”. Ik neem aan dat de aanduiding ‘rijks’ hier een freudiaanse *slip of the pen* is, anders hoor ik meteen al het koor van burgemeesters op de achtergrond dat niet nalaat te benadrukken dat slechts de *lokale* overheid in staat is werkelijk adequaat in te

spelen op de behoefte aan veiligheid van het publiek. Hoe terecht die opmerking wellicht ook moge zijn, wil ik dat aspect nog even laten voor wat het is. Eerst zou ik die vermeende kloof nog even nader willen verkennen. Want is die er wel en zo ja, hebben we van wat deze inhoudt dan ook hetzelfde beeld?

Als ik binnen de (rijks)overheid mijn oor te luisteren leg hoor ik vaak im- of expliciet over de kloof verhalen. Hij wordt dan meestal in kwantitatieve zin geduid, of beter gezegd: in termen van meer en minder. Burgers zouden *meer* veiligheid willen dan de overheid hen kan bieden, de overheid kan *minder* leveren dan particulieren haar vragen. Als ik afga op geluiden uit het bedrijfsleven herken ik daar zeker wat van. Maar als ik afga op wat ik *gemiddeld genomen* van burgers in buurten of wijken hoor is dat echter al een stuk anders. Daar hoor ik, zeker als het gaat over de eigen leefomgeving¹, meestal een (tenminste) redelijke tevredenheid over de veiligheid, een (tenminste) redelijke tevredenheid over wat de overheid daaraan bijdraagt en een (tenminste) redelijk gevoel van veiligheid. Ik merk daar, net als bijvoorbeeld ook Helsloot (2007)), dat veel burgers helemaal niet verwachten dat de overheid hen vrijwaart van elk risico en dat zij als het ware uitgaan van wat Helsloot eerder een redelijke veiligheid heeft genoemd. Ik zie en merk daar ook dat veel burgers het heel normaal vinden om zelf aan veiligheid bij te dragen. Het komt mij voor dat dat laatste door het hedendaagse mantra van vergroting van de eigen verantwoordelijkheid nog wel eens al te gemakkelijk uit het oog wordt verloren. Zoals een mij bekende beleidsambtenaar uit een grote stad me onlangs nog toevertrouwde: *“dan hoor ik een collega in een sessie met bewoners over veiligheid opeens zeggen dat wij het niet meer doen, maar dat ze nu voortaan zelf aan zet zijn. Op een manier alsof die burgers tot op beden niks deden. Hij moest eens weten! Dat is gênant, maar je zet jezelf in de samenwerking ook meteen op achterstand.* Je zou dus bijna denken dat iets meer bescheidenheid ten aanzien van de eigen rol en iets meer respect voor wat door burgers allang wordt ondernomen de brede samenwerking rond veiligheid al een boost kan geven.

Maar is er dan, naast het hierboven bedoelde ‘respectkloofje’ dan helemaal geen kloof tussen overheid en burger waar het gaat om behoeften aan en mogelijkheden tot veiligheid? Jawel, maar het is naar mijn mening niet zozeer een kloof in kwantitatieve zin, maar een kloof in kwalitatief opzicht. Die ik voor de discussie ook niet zou willen schetsen als één grote, maar als een samenstel van vele kleintjes. Kleintjes, die met een aantal bewegingen zeker gedicht kunnen worden. Bewegingen die in eerste instantie echter vooral een andere manier van kijken, denken en doen vragen van de overheid zelf. Want het is weliswaar verleidelijk voor verandering vooral te wijzen op de ánder die actiever moet worden, anders moet leren kijken en anders moet gaan doen. Maar ook voor de overheid zelf geldt het aloude adagium: *don’t ask what your country can do for you, but what you can do for your country.*

¹ Het ligt wat anders waar het gaat over de indruk die mensen van de veiligheid elders hebben, ik kom daar later op terug.

Beweging 1: van verticaal naar horizontaal?

Dat de samenleving steeds horizontaler wordt behoeft nauwelijks meer betoog, net als dat dat ook zichtbaar wordt in de veiligheidszorg. Dat is immers de aanleiding voor deze hele discussie. Waar het gaat om de veiligheidszorg is het overigens geen abrupte breuk met het (recente) verleden. Al enkele decennia is immers de dominante beleidstheorie dat veiligheid slechts adequaat kan worden bevorderd door de samenhangende activiteiten van een samenspel van actoren. De horizontalisering verdiept deze trend en verandert de verhoudingen tussen de diverse actoren nog verder, naar een manier van samenwerking in los-vaste, wisselende verbanden van actoren, door Boutellier (2011) in zijn *Improvisatiemaatschappij* treffend vergeleken met het samenspelen van (jazz)muzikanten. De gedachte is dat het de mechanismen zijn die aan dergelijk samenspelen en improviseren ten grondslag liggen die maken dat optimaal het hoofd kan worden geboden aan de steeds grotere complexiteit waarmee onze samenleving – ook rond vraagstukken van veiligheid – wordt geconfronteerd.

Als enthousiast muzikant weet ik dat de eisen om goed (gezamenlijk) te kunnen improviseren hoog zijn. Het vraagt allereerst een heldere visie op de rol en functie van je instrument in het geheel, gekoppeld aan een uitstekende instrumentbeheersing om die ook inhoud te kunnen geven. Het vraagt het vermogen om los van papier te spelen en conventies los te laten, maar daarbij wel gedisciplineerd aan de kaders van het onderling afgesproken basisschema te blijven voldoen. Het vereist het vermogen ook om te luisteren naar wat de anderen doen en daarop dan met gevoel te kunnen inspelen. Het vereist het vermogen en de bereidheid om soms zelf te soleren, maar vervolgens ook anderen de ruimte te laten dat te doen. De bereidheid ook om elke keer weer een ander pad in te slaan als de ontwikkeling van het collectief dat aangeeft.

Hij of zij die dit in huis heeft wordt door anderen graag gezocht om mee te spelen, degene die dit niet heeft – of niet op kan brengen - wordt gemeden. Dat geldt in de muziek, maar geldt evenzeer in de improvisatiemaatschappij.

Wie op dit moment kijkt naar de belangrijkste (landelijke) spelers in de veiligheidszorg ziet dat deze weliswaar ‘horizontale’ woorden gebruiken over samenwerking, participatie, responsabilisering, resilience en dergelijke, maar tegelijkertijd een steeds ‘verticalere’ manier van sturen en organiseren lijken te hanteren: centralisatie, planning en control, protocollering, kwantitatieve outputindicatoren en dergelijke. Vergezeld van vormen van communicatie die ook eerder uit het repertoire van het verticale dan het horizontale denken komen (wat Regtvoort en Siepel (2012) reputationele in plaats van relationele communicatie zouden noemen).

Dat wekt de indruk dat er sprake is van een paradoxale ontwikkelstrategie: dat we het horizontale proberen te stimuleren met methoden die uit het verticale organiseren komen. Alsof we improviserende jazz willen spelen, maar dat benaderen met de

mores, attituden en werkwijzen van het harmonieorkest. Dat zal naar mijn mening niet gaan werken. *De eerste uitdaging is dus om de omslag te maken naar een organisatie- en sturingsparadigma dat past bij het horizontale.*

Beweging 2: van kwantitatief naar kwalitatief?

Nauw met het vorige punt verweven is het creëren van het vermogen en de bereidheid om van een kwantitatieve blik en aansturing over te stappen op een meer kwalitatieve. Terwijl meetbare indicatoren in het veiligheidsveld ooit werden geïntroduceerd als *proxy* voor de omvang van het probleem zijn zij, ook op het gebied van veiligheid, nu te vaak gelijkgeschakeld aan het probleem of, nog erger, zelf het probleem geworden.

Dat wordt ook pijnlijk zichtbaar in de missie van de Nationale Politie zoals deze nu beleden wordt. Dat korps staat nu ‘monomaan voor veiligheid’², waarbij die veiligheid vervolgens verengd wordt tot aantallen delicten. Dus ligt de focus van het korps nu op het terugdringen van die aantallen, de zogenaamde HIC-delicten voorop.

Van een afstandje klinkt die denk- en werklijn als heel plausibel. Van dichtbij bezien komen de consequenties me echter een stuk minder wenselijk voor, bezien vanuit zowel de veiligheidsbeleving van burgers als vanuit het vermogen met hen tot zinvolle vormen van samenwerking te komen. Voor burgers heeft het begrip veiligheid immers een veel bredere lading dan alleen het aantal misdrijven in hun omgeving; veiligheid vraagt voor hen meestal ook meer dan het domweg terugdringen van aantallen misdrijven. Nog sterker: uit onderzoek naar veiligheidsbeleving blijkt het aantal delicten sec nogal eens van aanzienlijk minder belang dan bijvoorbeeld de kwaliteit van de sociale orde in een buurt. Van de beïnvloeding daarvan ‘is de politie echter kennelijk niet meer’. Maar als de politie ‘niet meer is van’ de veiligheidsproblemen waar ik als burger werkelijk mee worstel, waarom zou de politie dan nog een interessante partner voor mij zijn?

Overdreven? In diverse wijken waar ik onderzoek doe struikel ik over de voorbeelden van hoe dat doorwerkt. *Zoals recent in een oude volkswijk van een relatief grote stad, waar – mede als gevolg van een vrij ongestuurde instroom van mensen van uiteenlopende herkomst – de inwoners een zeer grote onveiligheid ervaren. Dat zit ‘m vooral in onaangepast en regelrecht intimiderend gedrag: op straat, in het verkeer, in de buurt. Als mensen daarover naar de politie gaan krijgen zij te horen dat ze daaraan niets kunnen doen, omdat geen prioriteit heeft. Inbraken wel. Maar daar heeft men daar nou juist minder hinder van.* En zie ook de voorbeelden die Nap in zijn NRC-artikel geeft.

Ja, het is goed als politie en justitie aandacht hebben voor zaken die in een bepaalde setting centraal staan in de veiligheidsbeleving van de burger. Maar het is allang bekend dat welke dat zijn verschilt van (sub)buurt tot buurt. Dan is de ruimte nodig

² Ik ben me er van bewust dat de missie van de Nationale Politie formeel een andere is. De missie zoals ik deze hier verwoord is de missie zoals deze mij door medewerkers van het korps verteld wordt, bijvoorbeeld door de korpschef te citeren.

om op dat niveau te kunnen bepalen wat de prioriteiten zijn, om zo samen met de anderen de problemen aan te kunnen pakken die breed vormen ervaren. Het kunnen brengen van *sociale rechtvaardigheid* is dan een minstens zo grote uitdaging als het verminderen van aantallen delicten. Die constatering werd onlangs ook nog gedaan door de zogenaamde Stevens Commission in het Verenigd Koninkrijk. Zoals die commissie in haar – op verzoek van de regering uitgebrachte - rapport *Policing for a Better Britain* stelt:

“.....We need to bring clarity and stability to a broader social mission for the police. The police are not simply crime fighters. Their civic purpose is focused on improving safety and well-being within communities and promoting measures to prevent crime, harm and disorder. **The Commission recommends that the social purpose of the police should be enshrined in law.** This will help to bring much-needed consensus to the question of what we expect the police to do.” ((Independent Police Commission, 2013, p14)

Van onze Angelsaksische burens kunnen we overigens nog meer leren over de risico's van een sterk kwantitatieve, puur op misdaadcijfers gerichte focus op politiewerk. Enige tijd terug werd in de VS duidelijk dat de succesverhalen rond de doorwerking van Compstat wellicht iets meer op succesvolle datamanipulatie dan op succesvolle criminaliteitsbestrijding waren gebaseerd (Eterno & Silverman, 2012). Begin dit jaar bleek dat na de Amerikaanse nu ook de Britse politie ten prooi was gevallen aan de Wet van Campbell³: na herhaalde schandalen rond datamanipulatie beroofde de UK Statistics Authority de data over de geregistreerde criminaliteit van de Britse politie dan ook publiekelijk van haar 'approved' status ((UK Statistics Authority, 2014). Een dreun voor de geloofwaardigheid en legitimiteit natuurlijk voor de korpsen in beide landen, wat ongetwijfeld ook zijn weerslag heeft op de aantrekkelijkheid van de politie als samenwerkingspartner. In beide landen was de conclusie overigens dat de steeds groter wordende politiek-bestuurlijke druk om betere misdaadcijfers te laten zien een belangrijke factor was geweest.

Vorige week werd in een boeiende presentatie op het congres van de American Society of Criminology betoogd dat bestuurders dezelfde neutralisatietechnieken (zie Sykes & Matza, 1957) gebruiken als criminelen om te construeren dat bepaalde wetenschappelijke bevindingen wel op anderen, maar niet op zichzelf betrekking hebben. Die maken het ook een stuk makkelijker om te kunnen zeggen dat dit soort dingen dus wel in de Angelsaksische wereld, maar zeker niet bij ons voorkomen. In het recente verleden is echter wel op dergelijke machinaties in ook de Nederlandse setting gewezen (zie bijv. Nap, 2014; Rovers et al., 2010). Recent deed De Correspondent nog een brisante duit in het zakje: daar schreef Bart de Koning (2014) dat de in Criminaliteit en Rechtshandhaving 2013 gepresenteerde politiecijfers over inbraken opzettelijk zouden zijn

³ “The more any quantitative social indicator is used for social decision-making, the more subject it will be to corruption pressures and the more apt it will be to distort and corrupt the social processes it is intended to monitor.” (Campbell, 1976)

gemanipuleerd. Door een andere definitie te gebruiken zou het aantal woninginbraken ‘eindelijk’ de zo gewenste daling vertonen. Ik heb het waarheidsgehalte van de uitspraak nog niet kunnen achterhalen: ik hoor bij politie en justitie zowel diverse ontkenningen, als een bevestiging dat zo’n herdefiniëeringsstrategie inderdaad is besproken. Dat laatste maakt mij er niet geruster op....⁴

Al met al: ongetwijfeld heeft de sterke kwantitatief georiënteerde sturing op politie en justitie wat op gang gebracht, op dit moment bestaat de kans dat die in het tegendeel gaat verkeren. In mijn opinie is het in ieder geval een strategie die de zo gewenste horizontale strategie van co-creatie van veiligheid belemmert, zowel omdat het de daarvoor noodzakelijke flexibiliteit op tactisch en uitvoerend niveau verkleint, als ook de geloofwaardigheid en legitimiteit van de politie in gevaar brengt. *Het is dus de uitdaging een ontwikkeling te maken naar een meer op kwaliteiten dan op kwantiteit gerichte sturing en organisatie.*

Beweging 3: van system 2 naar system 1

Van oudsher is de werking van politie en het strafrechtelijk systeem in hoge mate gebaseerd op een aantal mythen. De mythe dat als je wat uithaalt je een grote kans loopt gepakt en gestraft te worden bijvoorbeeld. Of de mythe dat slecht gedrag altijd bestraft zal worden en goed gedrag beloond. In de meer technocratische, kwantitatieve, rationele oriëntatie van de afgelopen decennia is de aandacht voor die mythische werking echter sterk uit beeld geraakt. Stromingen als New Public Management veronderstelden im- of expliciet relatief lineaire relaties tussen de (getalsmatige) output van organisaties uit het strafrechtelijke systeem en hun impact in de samenleving. Minder delicten betekent een betere veiligheidsbeleving. Meer opgehelderde delicten betekent een hogere inschatting van de pakkans. Meer wijzen op risico’s leidt tot meer preventieve maatregelen. Als burgers (of bedrijven) zich niet naar de verwachtingen uit dit soort rationele modellen gedroegen leidde dat bij beleidsmakers in de veiligheidszorg vaak tot grote verbazing. “Mensen kunnen toch precies hetzelfde zien als wij, waarom doen ze daar dan niks mee?”, viel in de praktijk van het veiligheidsbeleid vaak te horen. Nogal eens gevolgd door de verzuchting “dat wij het zeker weer voor ze op moeten knappen”, een gedachte die weer extra voeding heeft gegeven aan het beeld van de consumentistische burger. Dat burgers (en bedrijven) op volstrekt begrijpelijke, logische gronden anders naar de veiligheid kunnen kijken en op een heel andere manier hun afwegingen maken is een gedachte die tot voor kort vaak nauwelijks aan de straatstenen te slijten was. En eerlijk gezegd nu vaak nog niet.

Ook in de economie is lange tijd van dergelijke rationele denkmodellen uitgegaan. Zeker het afgelopen decennium is daar, bijvoorbeeld door het werk van Kahneman c.s. ((Kahneman & Tversky, 1973; Kahneman, 2011)) een stevige verandering in gekomen. Door dat werk werd steeds duidelijker dat mensen op tal van terreinen

⁴ Zie ook de kritische bijdrage van Folkert Jensma (2014) afgelopen weekend in NRC, met de veelzeggende kop: “Bespaar ons de retoriek”.

helemaal niet zulke rationele wezens zijn als we altijd hebben willen aannemen. Dat ze zich juist irrationeel gedragen. Maar dan wel *voorspelbaar irrationeel*, zoals Ariely (2008)) het verwoordt. De inzichten hebben geleid tot de ontwikkeling van de gedragseconomie, die inmiddels ook het denken over overheidssturing begint te beïnvloeden en tevens, zij het nog mondjesmaat, begint door te dringen tot het terrein van de veiligheidszorg (bronnen). Wanneer we de lessen uit de gedragseconomie vertalen naar het terrein van veiligheid zien we niet alleen wederom waarom allerlei kwantitatieve benaderingen tekortschieten, maar ook van welke aspecten en mechanismen we gebruik kunnen maken om zowel percepties als gedrag dat relevant is voor de veiligheid te beïnvloeden. Het helpt ook veel beter te zien onder welke condities en met welke interventies anderen wel en niet verleid kunnen worden mee te werken aan het creëren van veiligheid. Alleen al het door Kahneman gemaakte onderscheid in de twee systemen waarmee mensen informatie verwerken lijkt houvast te geven voor een beter begrip voor de belevingsverschillen tussen burgers en beleidsmakers rond veiligheid. Het is vrij aannemelijk dat professionals het veiligheidsvraagstuk vooral benaderen vanuit system 2 (langzaam, overwogen, rationeel) zullen veel burgers in het leven van alledag hun afwegingen rond veiligheid vooral vanuit system 1 maken (snel, intuïtief, emotioneel).

Wie dus burgers wil stimuleren (nog) meer bij te dragen aan veiligheid zal dus de bekende – maar hier weinig effectieve - veiligheden van system 2 los moet laten (zoals de gedachte als je mensen maar bewust maakt van een risico ze daar vanzelf actie op gaan ondernemen) en (ook) langs de mechanismen van system 1 te werk moeten gaan, iets waarvan tot op heden nog erg weinig gebruik van wordt gemaakt. En analoog aan de ontwikkeling van *behavioural economics* lijkt het verstandig om de ontwikkeling van een vergelijkbare discipline op het terrein van criminaliteit en veiligheid te stimuleren (*behavioural criminology*⁵ of *behavioural criminal justice politics*?), om de inzichten daaruit vervolgens natuurlijk ook in het beleid te incorporeren.

Het voorgaande overziend

Voor het vergroten van de kans op een succesvolle(re) samenwerking met particulieren in het kader van de veiligheid of, zo u wilt, voor het stimuleren van succesvolle co-creatie van veiligheid, is het dus naar mijn mening in eerste instantie niet zozeer zaak om te zoeken naar veel belovende werkvormen of instrumenten (van Buurt Interventie Teams tot Social Impact Bonds), maar is het zaak om oog te hebben voor de dominante organisatie- en sturingsparadigma's die die co-creatie op dit moment nog in de weg staan en te trachten daarin waar nodig beweging te brengen. Die beweging moet er toe leiden dat organisaties in de veiligheidszorg uitgedaagd worden fijner te kijken naar de behoeften en mogelijkheden van particulieren in en specifieke setting en de ruimte voelen daar gericht op in te spelen.

⁵ Wat strikt genomen een tautologie is, omdat criminologie al de studie van crimineel gedrag is

Natuurlijk kunnen bepaalde werkvormen of instrumenten dan natuurlijk wel worden ingezet om – als middel – die beweging te helpen maken. Nu komt het mij in de praktijk echter vaak voor dat de instrumenten of werkvormen het doel zijn, een doel dat uiteindelijk niet wordt gehaald, omdat aan de onderliggende onderstromen nog weinig of niets is veranderd.

En dat is nog maar een deel van de vragen die aandacht verdienen. We weten bijvoorbeeld dat mensen hun inschatting van de veiligheid afleiden uit wat zij in meerdere arena's lijken daarvan te zien (Eysink Smeets, Moors, & Baetens, 2011). De arena 'dichtbij' van de eigen leefomgeving, waar het beeld van de veiligheid in hoge mate wordt bepaald door eigen ervaringen. En de arena 'veraf', een vooral symbolische *community that is situated nowhere on the ground* ((Mutz, 1992)), waarvan wij het beeld in hoge mate bepalen door 'wat wij denken dat andere mensen denken'. Hoever mag (of moet) je gaan in het nemen van symbolische maatregelen om ook de veiligheid in deze symbolische gemeenschap te dienen, zonder uiteindelijk voor de – wellicht een deel van de – mensen met wie je als overheid de samenwerking zoekt ongeloofwaardig te worden? In hoeverre ook mag je mensen aansporen of verleiden tot bijdragen aan veiligheidsbeleid, als je als overheid eigenlijk diep van binnen al weet dat deze bijdragen de feitelijke veiligheid niet zullen verbeteren?

In de V.S. reppen criminologen van een toenemende neiging van de overheid tot *Crime Control Theater Policy* ((Griffin & Miller, 2008; Hammond, Miller, & Griffin, 2010): het treffen van niet-werkende interventies op niet- of nauwelijks bestaande (maar wel door een deel van de bevolking gepercipieerde) problemen. Die overigens wel weer ongewenste neven-effecten kunnen hebben, zoals het verder bevorderen van een *mean world view* en een beleving van *onveiligheid*. Daarmee komen we ook op het vraagstuk van moraliteit. Je kunt je afvragen of – zeker ook gezien de huidige tijdsgeschiedenis, waarin een groeiende behoefte aan authenticiteit en aan hogere waarden te zien lijkt – het leggen van een basis voor succesvolle co-creatie in Nederland niet meer gebaat is bij een *Nieuwe Nuchterheid* en bij bestuurlijke moed om te gaan staan voor wat je denkt dat 'het goede leven' is dan om mee te drijven op de trend van CCTP. En juist ook als andere partijen steeds meer activiteiten oppakken om de veiligheid te verbeteren zou het wel eens kunnen zijn dat de essentiële toegevoegde waarde van de overheid op het morele vlak is gelegen. In het bewaken van de waarden die ertoe moeten bijdragen dat wij ook op langere termijn een samenleving hebben waarin iedereen – meerderheid of minderheid, machtig of minder machtig – het gevoel heeft op een respectvolle en rechtvaardige manier te kunnen deelnemen.

Mag dat even voldoende aanzet tot de discussie zijn?

Amsterdam, november 2014

*Marnix Eysink Smeets
Lector Veiligheidsbeleving Inbolland
Marnix.eysinksmeets@inbolland.nl*

Bibliografie

- Ariely, D. (2008). *Predictably Irrational. The hidden forces that shape our decisions* (p. 304). Hapercollins.
- Boutellier, H. (2011). *De improvisatiemaatschappij. Over de sociale ordening van een onbegrensde wereld*. Boom Lemma Uitgevers.
- Campbell, D. T. (1976). *Assessing the Impact of Planned Social Change* (No. #8) (p. 71).
- DeKoning, B. (2014). *Opheldering verzocht: acht op de tien misdrijven in Nederland wordt nooit opgelost. De Correspondent*. Retrieved November 28, 2014, from <https://decorrespondent.nl/2038/Opheldering-verzocht-acht-op-de-tien-misdrijven-in-Nederland-wordt-nooit-opgelost/149545770220-6ed67915>
- Eterno, J. A., & Silverman, E. B. (2012). *The Crime Numbers Game: management by manipulation* (p. 282). Baton Rouge: CRC Press.
- Eysink Smeets, M., Moors, H., & Baetens, T. (2011). *Schaken op verschillende borden. Evidence-based strategieën voor communicatie over overlast en verloedering, maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering. Een onderzoek naar de (on)mogelijkheden* (p. 93). Den Haag.
- Griffin, T., & Miller, M. K. (2008). Child Abduction, AMBER Alert, and Crime Control Theater. *Criminal Justice Review*, 33 (2), 159–176.
doi:10.1177/0734016808316778
- Hammond, M., Miller, M. K., & Griffin, T. (2010). Safe haven laws as crime control theater. *Child Abuse & Neglect*, 34(7), 545–52. doi:10.1016/j.chiabu.2009.11.006
- Helsloot, I. (2007). *Voorbij de symboliek. Over de noodzaak van een rationeel perspectief op fysiek veiligheidsbeleid*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Independent Police Commission. (2013). *Policing for a Better Britain* (p. 225).
- Jensma, F. (2014, November 22). Bespaar ons de retoriek over woninginbraken. *NRC Handelsblad*. Retrieved from <http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2014/november/22/bespaar-ons-de-retoriek-over-woninginbraken-1440165>
- Kahneman, D. (2011). *Thinking fast and slow* (p. 512). Penguin Books Ltd.
- Kahneman, D., & Tversky, A. (1973). On the psychology of prediction. *Psychological Review*, (80), 237–251.

- Mutz, D. C. (1992). Impersonal Influence: Effects of Representations of Public Opinion on Political Attitudes, *14*(2).
- Nap, J. (2014). *Macht ten goede?! Sterke arm in een complexe samenleving* (p. 69). Apeldoorn: Politieacademie.
- Regtvoort, F., & Siepel, H. (2012). *Risico en Crisis Communicatie* (3e druk., p. 248). Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Rovers, B., Bruinsma, M., Jacobs, M., Jans, M., Moors, H., Siesling, M., & Fijnaut, C. (2010). *Overvallen in Nederland. Een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak*. Boom Juridische Uitgevers.
- Sykes, G. M., & Matza, D. (1957). Techniques of neutralization, a theory of delinquency. *American Sociological Review*, *22*(6), 664–670.
- Tversky, A., & Kahneman, D. (1973). Availability: a heuristic for judging frequency and probability. *Cognitive Psychology*, *1*(5), 207–233.
- UK Statistics Authority. (2014). *Assessment of compliance with the Code of Practice for Official Statistics Statistics on Crime in England and Wales* (p. 41). London: UK Statistics Authority.